

Vlatko Previšić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

UDK 001-05 Humboldt, A. von
061.2(497.5):929 Humboldt, A. von
Primljeno: 11. 1. 2013.
Prihvaćeno: 21. 1. 2013.
Pregledni članak

IZVRSNICI U ZNANOSTI: DVADESET GODINA OD UTEMELJENJA KLUBA HRVATSKIH HUMBOLDTOVACA (1992. – 2012.)

Sažetak

U radu se uvodno donose biografske crtice iz bogata života i djela Alexandra von Humboldta (1769. –1859.), njemačkog prirodoslovca, poliglota, utemeljitelja više znanstvenih disciplina – jednom riječju, znanstvenika univerzalna duha. Zatim se ukratko prikazuje organizacija i djelovanje Zaklade „Alexander von Humboldt“ za stipendiranje mladih znanstvenika iz inozemstva na njemačkim sveučilištima i znanstvenim institutima, kao i (u manjem broju) njemačkih istraživača u drugim zemljama. Nakon toga se izlažu podaci relevantni za utemeljenje Kluba hrvatskih humboldtovaca čiji su članovi isključivo nositelji ove svjetski najprestižnije znanstveno-istraživačke stipendije. Osim kronoloških i personalnih podataka osoba vezanih za utemeljenje i aktivnosti Kluba, kao i osoba koje su obnašale različite dužnosti u ovoj udruzi hrvatskih znanstvenika tijekom dvadeset godina postojanja, integrativno se donose osvrti na važnije aktivnosti Kluba tijekom njegova postojanja iz čega se, uz ostalo, vidi znanstvena izvrsnost njegovih članova u hrvatskim i međunarodnim okvirima.

Ključne riječi: *Friedrich Alexander von Humboldt, Zaklada Alexander von Humboldt, Klub hrvatskih humboldtovaca, znanstvene stipendije, Hrvatska*

1. Friedrich Heinrich Alexander, barun von Humboldt

Rođen je u Berlinu 14. rujna 1769., gdje je i umro 6. svibnja 1859. u devedesetoj godini života. Genijalni istraživač, kozmopolit i humanist – svakako jedan od najpoznatijih znanstvenika u povijesti čovječanstva i najveći znanstveni putnik svoga vremena. Osoba rijetke istraživačke širine i predanosti znanstvenoj istini. Otac mu je bio

Alexander von Humboldt
(1769.-1859.)

pukovnik u pruskoj vojsci, a majka barunica Marija Elizabeth von Colomb. Stariji mu je brat, kao i on, također vrlo poznat – Karl Wilhelm von Humboldt, filozof, lingvist, kulturolog, diplomat te pruski ministar obrazovanja i reformator (osobito) visokog školstva.

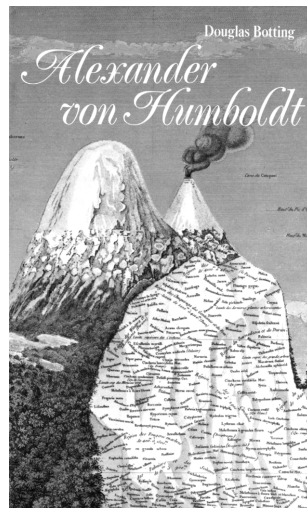
Nakon iznenadne smrti oca (1779.), majka je usmjerila Alexandra na studij financija (računajući pritom na njegovu političku karijeru) od čega je on, međutim, ubrzo odustao i posvetio se studiju stranih jezika, geologije, anatomije i astronomije. To mu je pomoglo da svoju urođenu strast za putovanjima i znanstvenim istraživanjima podigne na razinu mnogobrojnih i različitih otkrića te smjelih znanstvenih pretpostavki u području prirodnih pojava i vrsta od kojih je velik broj onih što i danas nose nazive prema njegovu imenu: biljke, životinje, mora, rijeke, morske struje, planinski lanci, asteroidi itd. Pisao je o rasprostranjenosti biljaka, proširio i dopunio područje klimatologije te izradio izotermalnu kartu Zemlje (1807.). Zaslužio je, po sadržaju i obuhvatu svojih istraživačkih interesa i djela – u grčkom smislu te riječi – sliku osobe idealne intelektualne svestranosti, žive enciklopedije svoga vremena i čovjeka univerzalna duha. Kao takav pripada plejadi učenjaka koji su unaprijedili svjetsku znanost i univerzalne vrijednosti čovječanstva.

Proputovao je kao istraživač, u svome vremenu i ondašnjim okolnostima, cijeli svijet, a osobito Južnu Ameriku koju je sveobuhvatno istražio te ju kao prvi opisao sa znanstvenog gledišta. Zbog strasti za putovanjima i istraživanjima Charles Darwin ga je nazvao „najvećim znanstvenikom putnikom koji je ikada živio“! Putujući na tim znanstvenim ekskurzijama, uz ostale, i s poznatim francuskim liječnikom i botaničarom A. Bonplandom, izgradio je čitav sustav metodičkih radova, pravila i teorija mnogih prirodnoznanstvenih područja. Rezultat njegovih putovanja Amerikom jest utemeljenje više znanstvenih disciplina poput današnje fizičke geografije, meteorologije, geografije biljaka, geologije, vulkanologije, oceanografije i slično. Sve je ovo kasnije objedinio u svojem glasovitom djelu *Kosmos*, tiskanom u pet tomova (četiri za života i peti posthumno) kao svojevrstan fizički i prirodni opis svijeta. Cjelokupan je sadržaj zamišljen kao „oslikavanje jedinstva unutar složenosti prirode“ i enciklopedijska sinteza Humboldtovih filozofskih pogleda i ideja u odnosu prema znanstvenim zahtjevima njegova vremena. U *Kosmosu* je svakako došla do izražaja njegova genijalnost i širina duha u znanstvenom promatranju svijeta i načinu povezivanja vizija i činjenica koje nas okružuju.

Alexander von Humboldt je, osim istraživačkih putovanja svijetom po neotkrivenim i pustim krajevima i zemljama, boravio i djelovao kraće ili duže vrijeme u svim većim i razvijenijim državama: Sjedinjenim Američkim Državama, Rusiji, Francuskoj, Engleskoj, Italiji, Švicarskoj i drugima, a u nekima je izvršavao i važne diplomatske dužnosti kao jedan od najslavnijih ljudi svoga vremena. To je sasvim primjereno njegovoj osobnosti, budući da on nije bio samo prirodoslovac, nego i polihistor i poliglot te poput ostalih velikih umova svoga vremena „živa enciklopedija“. U svim tim zemljama

za života su mu nuđene različite mogućnosti znanstvenog rada, kulturne i javne djelatnosti, uloge i članstva u akademijama znanosti i ekselentnim udrugama, katedre na sveučilištima i laskave dvorske časti. Sa svih je strana obasipan za života, ali i dan-danas, mnogim priznanjima i zahvalnostima. Svakako je stvorio bezbroj prijatelja, sljedbenika i poštovatelja koji ga nisu napuštali do kraja života. A nije niti čudo kada se zna kakav je bio dobročinitelj mnogima oko sebe gdje god da se kretao i duže ili kraće boravio.

Tako je od prije dvadeset godina i jedna ulica u Zagrebu, u kojoj je danas smješteno Veleposlanstvo SR Njemačke u Hrvatskoj, dobila njegovo ime, zalaganjem i na prijedlog nositelja ove znanstveno-istraživačke stipendije iz Hrvatske, akademika Petra Šimunovića iz 1992. godine. Iz njegova pisanog prijedloga Komisiji za imenovanje ulica grada Zagreba izdvajamo: „Postoje ljudi kojima je čast nađu li se njihova imena na uličnim pločama grada. Postoje gradovi, kada je o ovome čovjeku riječ, kojima mora biti čast da se među imenima njegovih ulica nađe ime Alexandra von Humboldta. U ovim prilikama kad Croatia rediviva zahvaljuje svoj današnji habitus i njemačkom narodu, njegovim političarima, učenjacima, svekolikoj pomoći toga naroda, imenovanje ulice imenom Alexandra von Humboldta, samo je dio duga koji ovaj grad ovakvim imenovanjem na prikladan način uzvraća... Uvažite li našu molbu, odužujemo se višestruko: imenu i djelu ovoga znanstvenika, zemlji iz koje je potekao i zakladi njegova imena te svemu što je ona značila i znači za hrvatsku znanost.“

2. Zaklada „Alexander von Humboldt“

Znanstvena zaklada „Alexander von Humboldt“ je ustanova privatnog prava utemeljena 1860. godine u Berlinu, a nakon dva prekida u vremenima ekonomskih kriza i recesija ponovno je obnovljena 1925., s kratkim prekidom nakon Drugog svjetskog rata, do 10. prosinca 1953. godine, kada je ponovno pokrenuta i kada je na njezino čelo došao glasoviti fizičar i nobelovac Werner Heisenberg, otkada kontinuirano djeluje bez prekida sve do danas. Ime je dobila po Alexandru von Humboldtu, njemačkom prirodoslovcu i čovjeku svestrana duha. Zaklada godišnje dodjeljuje stipendije za više stotina (trenutno oko 800 na godinu) mlađih istraživača postdoktorskih studija (do 40 godina starosti) u trajanju do dvije godine, ali i potporu za različite kraće studijske boravke. Nositelju ove prestižne postdoktorske stipendije pruža se mogućnost puna ulaska u svijet znanstvenog istraživanja, kreativnog nemira, otkrivanja i uživanja. A kasnije, ulazi se u obitelj Humboldtovih prijatelja temeljenoj na znanstvenoj izvrsnosti i kvaliteti, što je stvorilo u javnosti svojevrsan „kult humboldtovaca“. Zaklada i dalje brine o svojim nekadašnjim stipendistima pružajući svakom svome članu – kako to na

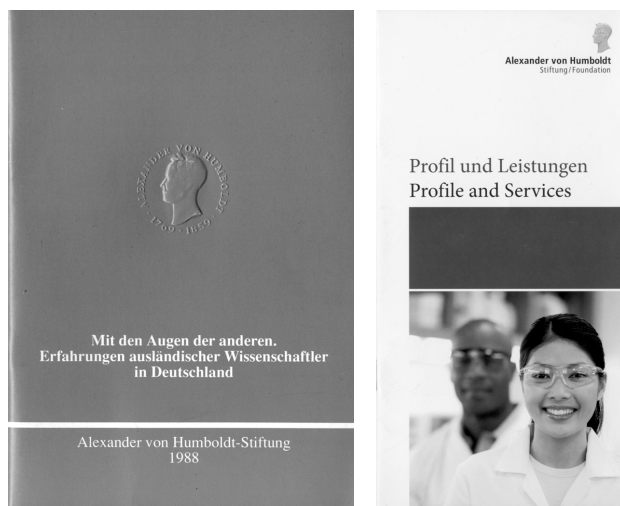
službenoj iskaznici piše – „*svaku moguću pomoć*“! Sve je ovo, opet, dio općih načela Humboldtove stipendije, naime da se uvijek njeguje internacionalna i interdisciplinarna suradnja znanstvenika.

Za osobita dostignuća u znanosti Zaklada također daruje pojedince međunarodnog ranga posebnim nagradama, bez obzira jesu li prije koristili ovu stipendiju, zalažući se i na taj način za akademsku izvrsnost, suradnju i mobilnost. Svojim bivšim stipendistima Zaklada AvH omogućuje nabavku knjiga i opreme, pomoć za istraživačke projekte, sudjelovanje na znanstvenim konferencijama, studijskim putovanjima i sličnim programima u svijetu i matičnim zemljama. Tu vrijedi licenca: *tko je znanstveno istraživao kao humboldtovac u toj zemlji, osiguran mu je uspjeh i kooperacija diljem svijeta*. Humboldtovci u svojim sredinama diljem svijeta svakako predstavljaju svojevrsnu *znanstvenu savjest* u odnosu na aktualna društvena zbivanja. Taj osjećaj poštovanja i sigurnosti za svakoga je pojedinca dodatni motiv za daljnje postizanje najboljih rezultata, držeći se uvijek vrhovnog vrijednosnog načela: *znanstvene istine*.

Postati stipendist Humboldtove fondacije nije baš lako. Potrebno je biti iznadprosječan student u diplomskom studiju, imati obranjen doktorat znanosti, manje od četrdeset godina starosti te imati izvornu ideju znanstvenog projekta koji se želi izučavati u Njemačkoj (rjeđe nekoj drugoj zemlji), u pravilu u suradnji s nekom znanstvenom ustanovom ili pojedincem u zemlji prijema. Dakako, podrazumijeva se poznavanje njemačkog ili engleskoga jezika te spremnost na uporan, marljiv i požrtvovan rad. Kandidati moraju ispunjavati vrlo visoke kriterije znanstvene izvrsnosti prijavom i obrazloženjem istraživačke teme, koju ocjenjuju vrhunski njemački znanstvenici. Pri tome o dodjeli stipendije ne odlučuje niti spol, niti rasa, ni nacija, ni vjera, ni ideologija, ni svjetonazor, nego *isključivo kvaliteta znanstvenika*. Kasniju trajnu brigu za svoje stipendiste možda najbolje oslikava svojevrsni slogan: *jednom humboldtovac, uvijek humboldtovac*, što vjerno ukazuje na skrb, pogodnosti, blagodati i časti o kojima brine ova zaklada za svoje bivše stipendiste.

Zakladu je zapravo nakon Drugog svjetskog rata obnovilo Ministarstvo vanjskih poslova SR Njemačke, a i danas na neki način brine o njoj uz podršku drugih saveznih ministarstava (obrazovanja, kulture, zaštite okoliša i drugih). Po tome se izvrsno oslikava cjeloživotna produktivna suradnja njemačke znanstvene politike u kojoj se na znanstveno istraživanje gleda kao na „*diplomaciju povjerenja*“. Time su humboldtovci svakako počašćeni, za koje je u jednoj prigodi u Zagrebu rekao uvaženi njemački diplomat da su oni njihov „*znanstveni i kulturni Mercedes*“, a i sami Nijemci nerijetko humboldtovce časte riječima: „*intelektualno plemstvo*“ i „*akademski vitezovi*“. Zato, među ostalim, ova fondacija za svoje odluke osobito cijeni i uvažava preporuke uglednih znanstvenika i svojih bivših stipendista iz dotičnih zemalja. Humboldtova je zaklada, uz Fulbrightovu, svjetski najpoznatija i najuglednija fondacija u svijetu za postdoktorska znanstvena usavršavanja i istraživanja.

Do sada je ovu stipendiju koristilo oko 25.000 znanstvenika iz oko 130 zemalja svijeta. U strukturi znanstvene zastupljenosti prema područjima najbrojniji su oni koji dolaze iz prirodnih znanosti i kreće se oko šezdeset posto od ukupnog broja svih stipendista; slijede stipendisti iz humanističkih i društvenih znanosti koji pokrivaju nešto više

od trideset posto od ukupnog broja stipendista, dok ostatak nositelja stipendije dolazi iz tehničkih i drugih znanosti, što iznosi nešto manje od deset posto. Zaklada AvH podupire neke važne projekte svojih bivših stipendista, pomaže u opremi istraživačkih ustanova te tiskanje znanstvenih publikacija. Kruna zakladne časti jesu godišnje istraživačke nagrade znanstvenicima vrlo visokog međunarodnog ranga. Zaklada podupire putem stipendije Feodor Lynen i mlađe njemačke znanstvenike, a osobito one koji žele gostovati i istraživati kod svojih bivših stipendista u dotičnim zemljama. Nešto osobito, međutim, treba istaknuti, a to je da je do ove godine *48 znanstvenika iz redova bivših humboldtovaca dobilo Nobelovu nagradu* iz različitih znanstvenih područja i disciplina. I javne dužnosti koje obnašaju bivši stipendisti Humboldtove zaklade u svojim zemljama kreću se u rasponu od predsjedničkih, premijerskih, ministarskih, veleposlaničkih, članova Ustavnih i Vrhovnih sudova svojih zemalja do rektorskih, dekanskih dužnosti, zatim članstava u nacionalnim akademijama te profesora emerita. Iz Hrvatske je u proteklih osamdeset godina ovu stipendiju koristilo oko dvije stotine znanstvenih istraživača.

3. Klub hrvatskih humboldtovaca

Klub hrvatskih humboldtovaca (KHH) utemeljen je 11. svibnja 1992. godine na svečanosti u Kristalnoj dvorani Hotela Intercontinental u Zagrebu. Danas broji oko 200 članova u mreži klubova svjetske „Humboldt Familie“. Prvi predsjednik Kluba hrvatskih humboldtovaca bio je naš ugledni germanist, akademik Viktor Žmegač.

Utemeljenje Kluba pada u vrijeme ratne agresije na novoproglašenu Republiku Hrvatsku i njezina izlaska iz državne zajednice jugoslavenskih republika i pokrajina. Devedesete godine prošloga stoljeća bile su za nas vrijeme ratnih stradanja i razaranja, a nakon osamostaljenja Hrvatske uslijedila je naporna izgradnja državnih institucija i

organa vlasti, ustanova javnog građanskog funkcioniranja te uopće nastojanja za međunarodnim priznanjem naše zemlje u različitim područjima života. Javljale su se tih dana mnoge inicijative pojedinaca i skupina iz zemlje i inozemstva, kroz brojne apele i pokušaje traženja pomoći organiziranju svakodnevnog života u promijenjenim društvenim okolnostima. Makar su te promjene najvećma gledane kroz svakodnevne političke aktivnosti, od ne manje važnosti bili su koraci članova akademske zajednice kako bi se i s njihove strane dao doprinos ukupnim nastojanjima za bržim funkcionalnim uređenjem mlade državne zajednice.

Tako su, na primjer, nekadašnji stipendisti Zaklade „Alexander von Humboldt“ iz Hrvatske tih dana pisali pojedinačna i zajednička pisma. Prisjetimo se nastojanja naše članice akademkinje Koraljke Kos i akademika Nikše Glige koji su s kolegama humboldtovcima V. Žmegačem, S. Žepićem i D. Rodinom u dekanatu Muzičke akademije u Zagrebu priredili tekst Apela i uputili ga Zakladi „Alexander von Humboldt“ u Bonn, s namjerom da i na ovaj način upoznaju svoje kolege u inozemstvu s objektivnim stanjem i ratnim strahotama koje su tih dana oko nas nastajale i prijetile još većim eskalacijama. Neki su, pak, humboldtovci na svojim radnim mjestima – s fakulteta i instituta – pisali kolegama znanstvenicima u inozemstvu, s kojima su imali dugotrajnu suradnju, o tadašnjem stanju u Hrvatskoj, očekujući i dobivajući međunarodnu podršku u njihovim sredinama. A to je tada stvarno mnogo značilo u promicanju ratnih istina i stvaranju naklonosti stranog vanjskog mnijenja.

Dio takvih inicijativa i aktivnosti „našega intelektualnoga kruga“ bilo je formiranje vrlo različitih hrvatsko-inozemnih udruga u području znanosti, kulture, obrazovanja, gospodarstva i općih prijateljskih veza koje su trebale pridonijeti poboljšanju trenutnog stanja, ali i uspostavljanju trajnih veza u kasnijem životu i radu. U tome se ozračju javljaju ideje za formiranje Kluba hrvatskih humboldtovaca, kakvih je u tome trenutku u svijetu već bilo oko pedeset, a danas ih je – kao podatak za usporedbu – već preko stotinu kao nezavisnih udruženja bivših stipendista Zaklade AvH.

Bilo je u drugoj polovini 1991. godine više nezavisnih inicijativa koje su se spremale pokrenuti utemeljenje Kluba hrvatskih humboldtovaca. Međutim, vjerojatno prvi takav kontakt sa Zakladom AvH glede osnivanja KHH bili su telefonski razgovori kolege Igora Čatića s Fakulteta strojarstva i brodogradnje iz Zagreba, već u siječnju 1991., na što je dobio pisani odgovor podrške takvoj ideji iz tajništva Humboldtove fondacije, 17. siječnja 1991., što je zapravo prvi pisani dokument o osnivanju našega Kluba. No, inicijative su se javljale i aktivnosti oko osnivanja KHH nastavljene su. Na tragu toga o utemeljenju Kluba hrvatskih humboldtovaca u rujnu 1991. razgovarali su tadašnji ministar znanosti, tehnologije i informatike Ante Čović i Igor Čatić. Jednu, opet, od pokretačkih skupina sačinjavali su Božidar Jelčić (tada ujedno i predsjednik Kluba sveučilišnih nastavnika), Branka Brujić, Ivan Crkvenčić, Fedor Raić i Viktor Žmegač. U drugoj su bili Ivo Baučić (tadašnji savjetnik predsjednika Republike F. Tuđmana), Zoran Jašić (ministar financija u Vladi RH) i Vlatko Previšić s Filozofskog fakulteta iz Zagreba. Oni su se tako 18. siječnja 1992. sastali u kavani „Dubrovnik“ u Zagrebu i dogovorili da se što prije objedine različite pokretačke skupine i zajednički krenu u aktivnosti organiziranja utemeljujuće Skupštine. Važno je također sjetiti se da su početkom ožujka

1992. Mirjana Eckert-Maksić, Zvonimir Maksić i Slobodan Rendić, nakon prijema kod tadašnjeg ambasadora SR Njemačke u Hrvatskoj Horsta Weisela, također bili spremni pokrenuti osnivanje Kluba hrvatskih humboldtovaca.

Napokon su se sve te inicijative, koje u početku nisu niti znale jedne za druge, polovinom ožujka 1992. povezale u širu pokretačku cjelinu: Z. Šeparović, Z. Škrabalo, V. Luetić, I. Cifrić, I. Čatić, A. Čović, A. Stamać, H. Burger, M. Gojmerac, V. Žmegač, Z. Maksić, I. Baučić, Z. Jašić i V. Previšić, sa zajedničkim ciljem da ubrzano porade na osnivanju Kluba hrvatskih humboldtovaca. Tako se već nešto više od dva mjeseca nakon međunarodnog priznanja neovisnosti Republike Hrvatske (15. siječnja 1992.), točnije 25. ožujka 1992., u Klubu sveučilišnih nastavnika, u ulici Andrije Hebranga 17 u Zagrebu, okupila većina (38) onih koji su do tada odvojeno o tome razgovarali te je dogovoreno da se po uzoru na već osnovane Humboldtove klubove, kojih je u tome trenutku u svijetu bilo oko trideset i pet, utemelji i Klub hrvatskih humboldtovaca u duhu i načelima matične Zaklade AvH. Na tome sastanku formiran je Organizacijski odbor koji je radio na neposrednoj pripremi Osnivačke skupštine Kluba hrvatskih humboldtovaca, a u koji su ušli: Ivo Baučić, Igor Čatić, Ante Čović, Vlatko Previšić i Zvonimir Maksić.

Broj dotadašnjih nositelja stipendije „Alexander von Humboldt“ iz Hrvatske bio je te 1992. godine sasvim zavidan u odnosu na daleko veće i razvijenije zemlje nego što je naša – dakle, njih 176, a i poneki više, osobito što se tiče prvih najstarijih stipendista ili mlađih koji su posljednjih nekoliko godina bili na stipendiji, pa nisu još postojala njihova imena u popisu i pregledu. Tako se tek tih dana utvrdilo da su naši najstariji humboldtovci koji su imali čast biti među prvim Hrvatima koji su dobili ovu prestižnu stipendiju bili: Ivan Lerch, stipendist iz 1935. godine, zatim Želimir Seiwerth, stipendist 1937., nadalje Ivan Beuc, stipendist 1940. godine, pa Zlatko Majtin, odvjetnik koji je 1941. bio stipendist, nadalje Rativoj Seiwerth 1943./44. kao i profesor Vladimir Muljević 1943./44. akademske godine; desetak godina poslije Drugog svjetskog rata Jovan Petričić 1954./55. te vjerojatno još neki od prvih hrvatskih humboldtovaca za koje smo dobili neke naznake, ali se nije moglo utvrditi točno vrijeme njihova boravka na stipendiji, zbog čega ne navodimo njihova imena. Bilo je, osim toga, i onih hrvatskih humboldtovaca koji su živjeli i radili u stranim zemljama i odande aplicirali za stipendiju kao Hrvati, ali evidentirani i kao državljani zemlje boravka. Svakako su za manji broj takvih nedostajali potpuni podaci. Danas je, kao što znamo, broj naših humboldtovaca za koje možemo točno utvrditi potrebne podatke porastao na oko 200 nositelja ove stipendije iz Hrvatske, a najveći broj ih je iz Zagreba, dok ih je tek po nekoliko (u rasponu od jednog do pet) iz Zadra, Splita, Rijeke, Osijeka i Rovinja. Ovdje treba dodati tri dobitnika Humboldtove istraživačke nagrade: Ivo Frangeš, Viktor Žmegač i Stjepko Golubić.

Nakon potrebnih tehničkih priprema, osiguranja prostora, opreme te druge infrastrukturne potpore moglo se prići organiziranju utemeljujuće Skupštine Kluba hrvatskih humboldtovaca. Bila je i jedna osobito povoljna okolnost što je u tom trenutku u tzv. Vladi demokratskog jedinstva Hrvatske ministar znanosti, tehnologije i informatike bio također nositelj ove stipendije, Ante Čović, koji je i osobnim angažmanom te

financijskom pomoći vrlo mnogo pridonio da se prebrode prve materijalne, prostorne i funkcionalne teškoće, zbog kojih inače mnogi zaziru od djelovanja kada se treba pokrenuti rad jedne ovakve udruge. Komunikaciju sa Zakladom od samog početka vodio je Igor Čatić, čijim je zaslugama podrška iz Humboldtove matice bila osigurana od prvog dana iskazivanja želje za osnivanjem Kluba hrvatskih humboldtovaca, pa nadalje – i sve do danas.

Zatim je 11. svibnja 1992. u Hotelu Intercontinental u Zagrebu održana utemeljujuća skupština na kojoj je osnovan Klub hrvatskih humboldtovaca, kao 56. po redu u svjetskom nizu Humboldtovih klubova, a danas ih je inače oko stotinu. Zanimljiv je podatak da su na tu Skupštinu u Zagreb, u ime Zaklade AvH iz Bonna, došli glavni tajnik Thomas Berberich i Dieter Papenfuss putujući avionom do Beča pa automobilom do Zagreba, budući da je zbog rata zračna luka u Zagrebu bila zatvorena za civilne letove, što je i po tome bilo veliko priznanje hrvatskim humboldtovcima.

Najveći teret organizacije utemeljujuće Skupštine podnijeli su Ivo Baučić (predsjednik Organizacijskog odbora), Igor Čatić, Ante Čović, Vlatko Previšić i Zvonimir Maksić. Na njoj je za prvog predsjednika KHH izabran Viktor Žmegač, za potpredsjednika profesor Ivo Baučić, za tajnika Igor Čatić te Zoran Jašić za rizničara. Članovi Upravnog odbora bili su Vlatko Previšić (voditelj Tribina), Tomislav Čabrijan, Ante Čović, Mirjana Eckert-Maksić i Fedor Raić. Za članove Nadzornog odbora Kluba izabrani su Božidar Jelčić, Nikša Gligo i Leo Budin. Skupštinu su, osim predstavnika Zaklade iz Bonna, pozdravili tadašnji veleposlanik SR Njemačke u Zagrebu Horst Weisel, predsjednica Kluba slovenskih humboldtovaca Darja Mihelič, predsjednik HAZU akademik Ivan Supek, predsjednik Konferencije hrvatskih sveučilišta Marijan Šunjić te predsjednik Hrvatsko-njemačkog društva za kulturnu, znanstvenu i gospodarsku suradnju Mladen Štulhofer. Klub je već u jesen 1992. počeo funkcionirati baveći se aktivnostima koje su postale vrlo zapažene u javnosti, ali i onima koje su ga povezivale s inozemnim klubovima, znanstvenim institucijama i znanstvenicima. Time je ostvaren glavni cilj: i na ovaj način približiti našu zemlju svijetu. Ili, kako je to netko lijepo napisao u jednoj prigodi: Klub hrvatskih humboldtovaca je spajao Hrvatsku sa svijetom i Europom.

U strukturiranju programa i sadržaja te općih i posebnih smjernica rada Kluba pošlo se od međusobne suradnje hrvatskih stipendista, zatim različitih oblika aktivnosti i komunikacija sa sličnim klubovima u svijetu; pokrenute su aktivnosti koje će pomoći znanstvenom životu Republike Hrvatske: promicanje znanstvenih i kulturnih veza na unutarnjem i vanjskom planu; organiziranje javnih tribina i skupova, simpozija, konferencija, razgovora i slično o aktualnim znanstvenim temama; poticanje mlađih znanstvenika na natjecanje za dobivanje ove stipendije te istraživanje u razvijenim njemačkim znanstvenim ustanovama; izdavanje različitih publikacija i glasila kluba, tiskanje knjiga i slično u svrhu širenja i populariziranja znanosti; pokretanje različitih znanstveno-istraživačkih projekata i suradnja u tome s istraživačima iz drugih zemalja; organiziranje kraćih boravaka stranih znanstvenika u našoj zemlji; pomoć ravnomjernijem razvoju hrvatskih sveučilišta i drugo.

Klub je nakon službene registracije kod državnih upravnih tijela, 24. srpnja 1992., sve do danas djelovao kao ekscelentna udruga bivših stipendista Zaklade „Alexander von Humboldt“ kroz svoje različite aktivnosti. Tako su u prvih nekoliko godina bile vrlo zapažene u cijelom gradu, a medijski i u zemlji, mjesečne tribine na kojima su, osobito prve dvije godine nakon utemeljenja u vremenu ratnih razaranja i burnih društvenih zbivanja, kada su je vodili V. Previšić i F. Raić, govorili naši članovi koji su tada obnašali visoke državničke dužnosti. Na primjer, redom ministri: Zdenko Škrabalo i Zvonimir Šeparović kao ministri vanjskih poslova, zatim Zoran Jašić, ministar financija; Ante Čović, ministar znanosti; Ivan Cifrić, ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te Ivan Ilić, veleposlanik Republike Hrvatske u SR Njemačkoj.

Klub je pokretao i druge oblike rasprava o aktualnim temama iz znanosti, obrazovanja i visokog školstva gdje su uvodni referenti bili uglavnom naši članovi, ali bilo je i vrlo uglednih gostiju iz inozemnih sveučilišta i instituta. Spomenimo tek neke: *Pojam slobode Alexandera von Humboldta* (u suradnji s Fakultetom političkih znanosti), (Manfred Osten, glavni tajnik Zaklade AvH); *Povijest hrvatske književnosti* (Ivo Frankeš); *Informacijska tehnologija jučer, danas, sutra* (Leo Budin); *Mogućnost ozbiljnog filozofiranja* (Branko Bošnjak); *Temeljne odrednice hrvatske kulture* (Ante Stamać); *Mogućnosti znanstvene suradnje između Njemačke i Hrvatske* (Karsten Geier); *Hrvatska prezimena spomenici kulture* (Petar Šimunović); *Hrvatska glazba u razdoblju moderne* (Koraljka Kos); *Quo vadis Medicin* (Heinz Frahm, Hamburg) u suorganizaciji s Hrvatsko-njemačkim društvom; *Bečka moderna u duhovnoj kulturi oko prijeloma stoljeća* (Viktor Žmegač); *Prošlost i budućnost tehnike* (Igor Čatić); *Pušenje i zdravlje* (Fedor Raić); *Hrvatski polihistor Faust Vrančić (1551.–1617.)* (Vladimir Muljević); *Totalitarizam i jezična tolerancija* (Ranko Matasović); *Napredak, znanost, odgovornost* (Ivan Cifrić); *Platon i Aristotel – razlike njihove političke filozofije* (Henning Ottmann); *O Alexanderu von Humboldt kao geografu* (Ivan Crkvenčić); *Ekološki čimbenici u planiranju energetike* (Danilo Foretić); *Quo vadis Universitas* (Milivoj Popović); *Veze*

Hrvata s Njemačkom u srednjem vijeku (Neven Budak); *Sudačka neovisnost kao postulat pravne države* (Davor Krapac); *Razvoj znanosti u Republici Hrvatskoj* (Branko Guberina); *Globalizacija svjetskog gospodarstva i položaj Hrvatske* (Zoran Jašić); *Politika i prijateljstvo* (Ante Pažanin); *Razvoj visokog školstva u Republici Hrvatskoj* (Leo Budin). Gotovo redovito na ovim tribinama govorilo se o promjenama Zakona o znanosti, Zakona o visokom obrazovanju te Zakona o sveučilištu u Hrvatskoj i(li) uopće vizijama sveučilišta u ozračju Bolonjskog procesa, modelima funkcioniranja i financiranja znanosti u pojedinim zemljama razvijenog svijeta, kao i o drugim sličnim temama o kojima su u panel raspravama kao uvodničari govorili Gvozden Flego, David Smith, Zlatko Bačić, Aleksa Bjeliš, Vedran Mornar, Tihomir Hunjak i Neven Budak.

Klub je u svojem dvadesetogodišnjem djelovanju redovito održavao svoje Skupštine na kojima su birana upravna tijela (Upravni i Nadzorni odbor) te ostali pojedinci koji su ga vodili u jednom mandatnom razdoblju. Tako su nakon prvog razdoblja, koje smo već spomenuli, svake dvije ili četiri godine birani novi članovi Upravnih i nadzornih tijela udruge, uglavnom u pedesetpostotnom omjeru novoizabranih. *U drugom mandatnom razdoblju (1994. do 1996.)*, članovi Upravnog odbora bili su: Elsa Reiner (predsjednica), Ante Čović (dopredsjednik), Vlatko Previšić (tajnik), Mirjana Eckert-Maksić (rizničarka), Velimir Filipović (voditelj tribina), Tomislav Čabrić, Vjekoslav Filipović, Mirko Gojmerac, Fedor Raić. Nadzorni odbor činili su: Božidar Jelčić, Leo Budin, Nikša Gligo. *U trećem mandatnom razdoblju od 1996. do 1998. godine* Upravni odbor kluba sačinjavali su: Ante Pažanin (predsjednik), Mirko Gojmerac (dopredsjednik), Ivan Cifrić (tajnik), Jelena Aurer-Koželj (rizničarka), pa nadalje Vjekoslav Filipović, Koraljka Kos, Božidar Jelčić (voditelj tribina), Zvonimir Maksić, Damir Vrbanc. U Nadzornom odboru bili su: Branka Brujić, Ivan Andrić, Mercedes Wrischer. *Vodstvo Kluba u četvrtom mandatnom razdoblju (1998.–2001.)*, sačinjavali su: Leo Budin (predsjednik), Zvonimir Maksić (dopredsjednik), Neven Budak (tajnik, pola mandata), zatim Božidar Jelčić, Sanja Roić (tajnica, pola mandata), Nikša Gligo, Damir Vrbanc, Slobodan Vukičević, Ivan Andrić. Nadzorni odbor u četvrtom mandatnom razdoblju: Branka Brujić, Mercedes Wrischer, Vjekoslav Filipović. *U petom mandatnom razdoblju, od 2001. do 2005. godine* upravu KHH činili su: Mladen Pavičić (predsjednik), Stanislav Tuksar (dopredsjednik), Marta Ljubešić (tajnica), Zvonko Kovač (rizničar), te Ivan Andrić, Nađa Došlić, Ranko Matasović, Silvio Pallua, Mirjana Kasapović i Željko Sutlić. Nadzorni odbor: Ivan Ilić, Sanja Roić i Mercedes Wrischer. *U šestom mandatnom razdoblju, od godine 2005. do 2009.*, Upravni odbor su sačinjavali: Ivan Gušić (predsjednik), Stanislav Tuksar (dopredsjednik), Larisa Jonke (tajnica), Davor Krapac, Ranko Matasović, Nađa Došlić, Jurica Sorić, Blaženka Melić, Stanislav Tuksar. Za članove Nadzornog odbora birani su: Roman Caplar, Ivan Ilić i Sanja Roić. Nakon toga za *sedmo razdoblje, od 2010. do 2013. godine*, birani su u novi Upravni odbor: Vlatko Previšić (predsjednik), Neven Budak (dopredsjednik), Larisa Jonke (tajnica), te Ivan Gušić, Mile Ivanda, Goran Kniewald, Dunja Leljak-Levanić, Roman Brajša i Stanislav Tuksar. Članovi Nadzornog odbora za ovaj mandat su Leo Budin, Davor Krapac i Slobodan Vukičević.

Već prve godine postojanja Kluba uspješno je realiziran (1993.) prijedlog člana našega Kluba akademika Petra Šimunovića (već spomenuto), da se ulica gdje se danas nalazi Veleposlanstvo SR Njemačke u Zagrebu imenuje ulicom Alexandra von Humboldta, što su gradske vlasti prihvatile i provele. Ovo je veoma dobro primljeno među građanima Zagreba, a imalo je pozitivna odjeka i u drugim sredinama.

Klub je svoje članove prvih desetak godina redovito obavještavao o svim zbivanjima i aktivnostima vezanima uza svoj rad i rad svojih članova kroz komunikacijsko *Pismo članu*, koje je pokrenuo Igor Čatić, do danas *spiritus agens* mnogih aktivnosti Kluba. Ono je bilo vrlo djelotvoran način upoznavanja članova kluba s aktivnostima koje su se događale, koje su planirane, a služilo je i kao poziv za različita događanja pa i podsjetnik na obveze svakog pojedinog člana. Prava je šteta što se ovo *Pismo članu* nije održalo kao komunikacijski medij među članovima, nego je prije nekoliko godina polagano ugašeno, a da nije preraslo u moderniji medij komuniciranja s članovima. Neka ga obilježavanje ove dvadesete obljetnice ponovno probudi – naravno, u modernoj elektroničkoj formi!

Klub je kao jednu od svojih stalnih aktivnosti svakih nekoliko godina organizirao znanstvene simpozije na kojima su uz domaće, najčešće humboldtovce, nazočili i ugledni strani znanstvenici, a referati sudionika redovito su publicirani u prigodnim zbornicima radova. U okviru osobito uspješno organizirane proslave pete obljetnice svoga utemeljenja, 1997. godine, organiziran je tako trodnevni simpozij *Znanost i etika*, održan 23.–25. listopada 1997. u Zagrebu, koji je koordinirao inicijativni organizacijski odbor (V. Previšić, I. Čatić, I. Cifrić, A. Čović i H. Burger), a u izvedbenom dijelu nosio profesor Hotimir Burger, sa zavidnim brojem sudionika iz naše i nekoliko stranih zemalja. Nakon simpozija tiskan je lijepo uređen *Zbornik radova* istoga naslova s radovima kojima je temelj bio referat održan na ovome skupu. Zbornik je priredio naš vrlo aktivni član Hotimir Burger.

U suorganizaciji s Hrvatskim DAAD klubom organiziran je skup *Znanost za 21. stoljeće*, koji je održan 15. i 16. ožujka 2001. u Zagrebu. Na skupu je sudjelovalo više hrvatskih znanstvenika, članova obaju klubova, kao i nekoliko pozvanih gostiju iz inozemstva. Tema je razmatrana interdisciplinarnom metodologijom i futurološkom analizom, a kretala se od filozofskih, preko socioloških, tehničkih, informacijskih do prirodosnanstvenih pristupa problemu znanosti na pragu 21. stoljeća. Desetak referata objedinjeno je i objavljeno u knjizi simboličkog naslova *Znanstvena čitanka Kluba hrvatskih humboldtovaca*, a uredili su je Leo Budin i Sanja Roić.

Spomenimo svakako da je u Zagrebu od 18. do 20. listopada 2002. održana u organizaciji našega Kluba treća *Međunarodna konferencija humboldtovaca iz Europe* pod nazivom *Znanstveni dijalog za novu tehnologiju u jugoistočnoj Europi*, koja je okupila velik broj znanstvenika iz desetak zemalja i naše, a odnosila se na područja fizike, matematike i tehničkih znanosti. Ovaj važan i velik susret koordinirao je profesor Mladen Pavičić, koji je uredio i prigodni zbornik na engleskom jeziku pod naslovom: *Science and Higher Education Legal Regulations in Central and South-Eastern European Countries*, s prilogima naših i stranih autora sudionika simpozija.

Nakon što je 1996. godine Klub najprije tiskao brošuru *Popis članova* (tadašnja 124 registrirana), koju su priredile Elsa Reiner i Mirjana Eckert-Maksić s namjerom da služi kao adresar za međusobnu komunikaciju među članovima KHH, šest je godina kasnije, 2002. godine, tiskan *Hrvatski Humboldt-almanah* sa širim podacima o nositeljima stipendije na hrvatskom i njemačkom jeziku, u kojemu je evidentiranih 165 nositelja ove stipendije iz Hrvatske. Almanah sadrži, osim biografskih podataka, kratak opis prethodnog obrazovanja svakoga pojedinca, zatim znanstveno područje i uže polje znanstvenoga rada, ustanovu sadašnjeg zaposlenja i, na kraju, ustanovu u kojoj je u Njemačkoj boravio za vrijeme korištenja stipendije i profesora s kojim je surađivao tijekom boravka i istraživanja prijavljene teme. Uz podatke o članovima također je većinom otisnuta i osobna fotografija. Rukopis Almanaha prethodno je u oko osamdeset posto sadržaja pripremio Vlatko Previšić, nakon čega je ostatak podataka prikupio Mladen Pavičić i zajedno s prevoditeljem na njemački jezik Sladanom Turkovićem priredio za objavljivanje. Iz Almanaha se može vidjeti i statistički podatak da je najveći broj stipendista Humboldtove zaklade iz Hrvatske s Filozofskog fakulteta iz Zagreba, zatim iz Instituta Ruđer Bošković, pa s Medicinskoga fakulteta Zagreb itd. Među članovima Kluba hrvatskih humboldtovaca je 21 redoviti član HAZU-a te 10 dopisnih i suradnih članova. Trojica od njih, akademici Viktor Žmegač, Leo Budin i Ivan Gušić bili su predsjednici Kluba hrvatskih humboldtovaca, a akademik Ivan Cifrić tajnik našega Kluba.

U organizaciji Kluba održana je (2003.) i konferencija s temom *Znanost i obrazovanje* s osobitim obzirom na visoko školstvo i Bolonjske reforme, što je tih godina bila vrlo aktualna problematika. Na to se u potpunosti nastavila jedna tehnički moderno izvedena video diskusija preko CARNetova sustava o Prijedlogu nacрта Zakona o znanosti i visokom obrazovanju s nekoliko *cyber* poveznica i lokacija u Zagrebu i Splitu, 10. veljače 2003., u kojoj su sudjelovali tadašnji Ministar znanosti i tehnologije RH i član našega kluba Gvozden Flego, zatim predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost

i kulturu Hrvatskoga Sabora Hrvoje Kraljević, rektorica Sveučilišta u Zagrebu Helena Jasna Mencer te drugi sudionici iz hrvatskih sveučilišta i znanstvenih instituta. CAR-Net je na ovaj način osigurao članovima akademske zajednice prijenos uživo preko interneta (*streaming*) s mogućnošću dvosmjernog audiovizualnog komuniciranja udaljenih korisnika. Kasnije je održano nekoliko slično tehnički organiziranih videokonferencija iz područja znanosti i obrazovanja, koje su u javnosti – zbog sadržaja, ali i načina izvedbe – pobudile prilično zanimanje.

Upravni je odbor KHH 2009. godine upriličio vrlo sadržajan i dobrodošao razgovor čelnika i članova Kluba s predsjednikom Zaklade „Alexander von Humboldt“ u Zagrebu, Helmutom Schwarzom. U toj je prigodi bilo riječi o načinu i sadržaju funkcioniranja našega Kluba, zatim o suradnji s matičnom zakladom te o različitim pitanjima iz područja znanstvenog istraživanja i mogućnosti šire međunarodne suradnje u tome.

Klub je tijekom svoga dvadesetogodišnjeg djelovanja razvio vrlo bogatu suradnju s Humboldtovim klubovima iz drugih zemlja u Europi i svijetu, ali i sa sličnim udrugama u znanosti, obrazovanju i kulturi – osobito njemačkog govornog područja i tradicije. Tako, na primjer, s Hrvatsko-njemačkim društvom za promicanje kulturne, znanstvene i gospodarske suradnje iz Zagreba, Goethe institutom iz Zagreba, DAAD klubom Hrvatska, Zakladom „Hans Seidler“, Alumniportal Deutschland, Fulbright-Clubom Hrvatske, s HAZU te više sveučilišta i znanstvenih instituta u zemlji i inozemstvu.

Članovi Kluba hrvatskih humboldtovaca u proteklih dvadeset godina njegova postojanja u hrvatskoj znanstveno-istraživačkoj zajednici nosili su oko pedeset većih projekata i programa važnih za našu znanstvenu zajednicu i zemlju u cjelini. Na tome tragu bilo je vrlo zanimljivih prijedloga unutar Kluba – da se, na primjer, u nas utemelji Humboldtov institut koji bi pokretao, koordinirao i objedinjavao naša različita znanstvena istraživanja, osobito s gledišta interdisciplinarne kvalitete i personalne izvrsnosti. Pritom bi se, kao jedan važan zadatak, skrbilo i brinulo za znanstveni podmladak i njihov profesionalni razvoj.

U prigodi ovogodišnje svečane proslave dvadesete obljetnice utemeljenja Kluba hrvatskih humboldtovaca, 11. svibnja 2012. u dvorani *Panorama* Hotela Westin u Zagrebu, pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića i uz podržavatelje: Agenciju za znanost i visoko obrazovanje, Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti, Hrvatsku zakladu za znanost, Nacionalno vijeće za znanost RH, Poglavarstvo grada Zagreba, Rekterski zbor Hrvatske i Zakladu „Alexander von Humboldt“, upriličen je jednodnevni prigodni program. U njegovu svečanom dijelu o dvadeset godina KHH govorio je Vlatko Previšić; nakon toga o Klubu hrvatskih humboldtovaca u europskom znanstvenom prostoru govorio je Neven Budak te o razvoju znanosti u Hrvatskoj predsjednik HAZU Zvonko Kusić. U svečanom dijelu skupu su se obratili čestitkama i prigodnim riječima ministar znanosti, obrazovanja i sporta Željko Jovanović, predstavnici svih podržavatelja i pokrovitelja proslave, zamjenik ministrice kulture RH Berislav Šipuš, zamjenik veleposlanika SR Njemačke u Hrvatskoj Valentin Gescher, zatim predsjednik Društva hrvatskih fulbrightovaca Ivan Garešić, te u ime Hrvatskog DAAD kluba predsjednik Hrvoje Kozmar.

Pročitana su tri pismena obraćanja sudionicima skupa i čestitke slavljeniku dvadesetog rođendana – Klubu hrvatskih humboldtovaca. Sva tri pisma nisu samo svečano obraćanje, nego svako od njih, na svoj način, jasno govori o važnosti i znanstvenoj izvrsnosti humboldtovaca u svojim sredinama gdje djeluju i njihovim doprinosima općem društvenom razvoju.

Pismo predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića

„Poštovani gospodine Previšić,

Osobita mi je čast i iskreno zadovoljstvo potvrditi da prihvaćam pokroviteljstvo obilježavanja ove visoke obljetnice Kluba hrvatskih humboldtovaca u Hrvatskoj koji svojim djelovanjem, kroz znanstveni dijalog i međunarodnu suradnju, potiče društvo znanja i napretka. Ponosni na sve Vaše članove, cijenjene znanstvenike i svjetski poznate humboldtovce, dozvolite mi iskoristiti prigodu i uputiti iskrene čestitke sa željom da svojim hvalevrijednim iskustvima i poticajima, kao najbolji glasnogovornici hrvatskoga napretka, nastavite ukazivati na važnost povezivanja znanosti, istraživanja i gospodarskog razvoja...”

Pismo predsjednika Vlade Republike Hrvatske Zorana Milanovića

„Poštovani gospodine Previšiću,

poštovane članice i članovi Kluba hrvatskih humboldtovaca,
u ime Vlade Republike Hrvatske i svoje osobno čestitam Vam 20. obljetnicu djelovanja Kluba. Biti članom Kluba hrvatskih humboldtovaca potvrda je iznimnih znanstvenih, stručnih i ljudskih vrijednosti. Potvrđuju to već i visoko postavljeni standardi za ulazak u odabrano društvo, odnosno za dobivanje prestižne Humboldtove stipendije, a temelje se prvenstveno na dokazanoj izvrsnosti znanstvenika i njegovog rada...

Pripadnost velikoj obitelji humboldtovaca u svijetu, njihova povezanost, suradnja i međusobni kontakti, omogućuje stalnu dinamiku, svježinu ideja i saznanja o novim dostignućima te jača znanstvene i kulturne veze među znanstvenicima. Stoga ne iznenađuje činjenica da humboldtovci zauzimaju visoka i zapažena mjesta u znanstvenoj zajednici i javnom životu, u svim sredinama u kojima djeluju.

Poštovani hrvatski humboldtovci, pozdravljam ideju da u sklopu proslave ove obljetnice raspravite o „Doprinosu znanosti i znanstvenika izlasku Hrvatske iz krize“... U izlasku iz krize ključnu ulogu mora imati znanje, ono je kapital, pokretač napretka, u konačnici znanje predstavlja našu investiciju u budućnost...

Baš kao što su neumorna istraživanja i znanstvena putovanja Alexandra von Humboldta ostavila u nasljeđe univerzalne rezultate za sva vremena, a Vama, vjerujem, osigurala neiscrpan znanstveni uzor, dopustite da zaželim Vama i svim humboldtovcima ostvarivanje sličnih rezultata u području kojim se bavite. Također, zahvaljujem njemačkoj Vladi koja svojom potporom Zakladi Alexander von Humboldt omogućuje znanstvenicima širom svijeta da razviju svoj istraživački duh i strast za otkrivanjem novoga i nepoznatoga u najboljoj Humboldtovoj maniri.“

Enno Aufderheide, glavni tajnik Zaklade Alexander von Humboldt, Bonn

„Poštovani profesore Previšić,

Poštovani gospodine Valentine Gescheru koji danas predstavljate Veleposlanstvo SR Njemačke, poštovani humboldtovci, poštovani gosti,

...U ime Zaklade Alexander von Humboldt i u ime našega predsjednika, profesora Helmuta Schwarzja želio bih čestitati Klubu hrvatskih humboldtovaca i njegovim članovima ovaj jubilej...

Danas, dobrih dva desetljeća nakon pada željezne zavjese, koja je dijelila Europu gotovo četrdeset godina, ta se dva dijela kontinenta ponovo upoznaju. Pronalazimo koliko toga imamo zajedničkog, savladavamo pretpostavljene razlike, otkrivamo gdje su naša sučelja i prepoznamo nove prilike. Obljetnice također predstavljaju mogućnost za promišljanja o takvim novim prilikama. Obljetnice, kao što su to i rodendani, uvijek obilježavaju početak nove godine života i na taj način početak budućnosti koju će oblikovati nova iskustva, novi susreti i novi ciljevi...

Zakladu „Alexander von Humboldt“ održavaju svi njezini članovi; ona je živi organizam koji stalno mora biti bodren novim idejama i perspektivama... Više od stotinu nezavisnih udruga bivših stipendista u čitavom svijetu važni su partneri u tome poduhvatu.

Naš moto – *jednom humboldtovac, uvijek humboldtovac* – nisu prazne riječi. Vi ste humboldtovci posebni ambasadori za Njemačku. Korištenje cjeloživotne produktivne suradnje kao oblika njemačke inozemne znanstvene politike ili, da formuliramo to uvjerljivije, *istraživanje kao diplomacija povjerenja* ostaje i dalje jednom od glavnih zadaća Zaklade „Alexander von Humboldt“ i njezine mreže u budućnosti. U svakom slučaju, nadam se da će Klub hrvatskih humboldtovaca i dalje biti aktivan dio ove velike cjeline u slijedećih dvadeset godina i još mnogo iza toga.“

U radnom dijelu proslave govorilo se na temu *Doprinosi znanosti i znanstvenika izlasku Hrvatske iz krize*, a uvodne referate održali su: Igor Čatić: *Gdje su niše hrvatske znanosti*; Milena Žic-Fuchs: *Društveno-humanističke znanosti u europskom znanstvenom prostoru*; Leo Budin: *Znanjem i njegovom primjenom do izlaska iz krize i daljnjeg napretka*; Gvozden Flego: *Odnos politike i znanosti*; Stipan Jonjić: *Važnost znanosti o životu za razvoj Hrvatske*. U raspravi nakon uvodnih referata sudjelovalo je više diskutanata koji su se osvrnuli na uvodne poticajne riječi, ali i dopunili ih vrlo kreativnim i konstruktivnim mišljenjima te prijedlozima u odnosu na glavnu temu.

Na svečanosti su dodijeljene Povelje Kluba hrvatskih humboldtovaca za osobiti doprinos ostvarivanju ciljeva udruge, a primili su ih Leo Budin, Igor Čatić, Ante Čović, Ivan Gušić, Mladen Pavičić, Ante Pažanin, Vlatko Previšić i Viktor Žmegač.

Spomenimo da su veliki posao pripreme i održavanja skupa nosili članovi Organizacijskoga odbora: Vlatko Previšić, predsjednik, Igor Čatić, izvršni predsjednik, Larisa Jonke, tajnica, Ivan Gušić, član i Neven Budak, član.

LITERATURA I IZVORI:

1. Arhiva Kluba hrvatskih humboldtovaca
2. Alexander von Humboldt Stiftung/Foundation: *Profil und Leistungen – Profile and Services* (2011). Bonn.
3. Bottin, D. (1982). *Alexander von Humboldt*. München: Prestel-Verlag.
4. Budin, L. i Roić, S. (ur.). (2001). *Znanost za 21. stoljeće – Znanstvena čitanka Kluba hrvatskih humboldtovaca*. Zagreb: KHH.
5. Burger, H. (ur.). (1997). *Wissenschaft und Ethik*. Zagreb: Klub hrvatskih humboldtovaca.
6. Čatić, I. (1997). Osnivanje udruge u ratnim vremenima. *Vjesnik – posebni dodatak: Humboldtovci u Hrvatskoj*. Zagreb, 27. listopada 1997.
7. Humboldt, A. v (2009). *Geographischer und physischer Atlas...* Frankfurt/ Leipzig: Insel Verlag.
8. Humboldt, A. v. (2009). *Die entdeckung der Neuen Welt*. Frankfurt/Leipzig: Insel Verlag.
9. Pavičić, M. (ed.). (2002). *Science and Higher Education Legal Regulations in Central and South-Eastern European Countries*. Zagreb: KHH.
10. Pažanin, A. (1997). Poticanje mladim istraživačima. *Vjesnik – posebni dodatak: Humboldtovci u Hrvatskoj*. Zagreb, 27. listopada 1997.
11. Turković, S. i Pavičić, M. (ur/Hrsg.). (2002). *Hrvatski Humboldt-almanah – Kroatischer Humboldt-Almanach*. Zagreb: KHH.

Vlatko Previšić, Zagreb

(Summary)

**GREAT SCIENTISTS: TWENTY YEARS SINCE THE FOUNDING OF THE
CROATIAN HUMBOLDT CLUB (1992 – 2012)**

This paper starts with notes from the interesting life of German hyphenate Alexander von Humboldt (1769 –1859), who was a seminal natural scientist, polyglot and founder of several scientific disciplines. That is followed by a brief overview of the organizational structure and activities of The Alexander von Humboldt Foundation's Fellowship Programme for young scientists from all over the world who wish to study at German universities and institutes and German scientists interested in studying abroad. The paper continues with data relevant to the founding of the Croatian Humboldt Club, whose membership is entirely scientific and reserved for those who have been awarded the Humboldt Fellowship, i.e. researchers to whom the world's most prestigious financial grant was made. In addition to chronological and personal data about the persons who were the founders of the club and those elected for various positions in this prominent society of Croatian scientists during its twenty years of existence, the paper brings reflections on the club's core activities while directing attention to the scientific excellence achieved by its members in Croatia and abroad.

Keywords: Friedrich Alexander von Humboldt, Alexander von Humboldt Foundation, Croatian Humboldt Club, science fellowship, Croatia.